



ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK

JMÉNEM REPUBLIKY

Městský soud v Praze rozhodl samosoudkyní Pavlou Klusáčkovou ve věci

žalobce: **O. M.**
státní příslušnost: Ukrajina
zastoupen advokátem Mgr. Petrem Václavkem
se sídlem Praha 1, Opletalova 25

proti
žalovanému: **Ministerstvo vnitra**
se sídlem Praha 7, Nad Štolou 3

o žalobě na ochranu před nezákonným zásahem žalovaného spočívajícím ve vrácení žádosti o dočasnou ochranu ze dne 18. 2. 2026, zaevidované pod sp. zn. OAM-355947/DO-2026,

takto:

- I. Zásah žalovaného spočívající v tom, že žalobci vrátil dne 18. 2. 2026 jeho žádost o dočasnou ochranu, zaevidovanou pod sp. zn. OAM-355947/DO-2026, jako nepřijatelnou, byl nezákonný.
- II. Žalovanému se zakazuje pokračovat v porušování práv žalobce a přikazuje se mu, aby obnovil stav před vrácením žádosti žalobce o dočasnou ochranu ze dne 18. 2. 2026, zaevidované pod sp. zn. OAM-355947/DO-2026.
- III. Žalovaný je povinen do jednoho měsíce od právní moci tohoto rozsudku zaplatit žalobci na náhradě nákladů řízení 12 270 Kč, a to do rukou jeho zástupce Mgr. Petra Václavka, advokáta.

Shodu s prvopisem potvrzuje M. S.

Odůvodnění:

I. Základ sporu a obsah žaloby

1. Žalobce se podanou žalobou domáhal ochrany před nezákonným zásahem žalovaného, který měl spočívat ve vrácení jeho žádosti o poskytnutí dočasné ochrany ze dne 18. 2. 2026, evidované pod sp. zn. OAM-355947/DO-2026, jakožto nepřijatelné podle § 5 odst. 1 písm. b) zákona č. 65/2022 Sb., o některých opatřeních v souvislosti s ozbrojeným konfliktem na území Ukrajiny vyvolaným invazí vojsk Ruské federace, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „Lex Ukrajina“).
2. Nezákonnost postupu žalovaného spatřoval žalobce v nesprávné a předčasné aplikaci § 5 odst. 1 písm. b) Legis Ukrajina. Tvrdil, že jeho postavení vysídlené osoby požívající dočasné ochrany podle § 3 odst. 1 Legis Ukrajina, čl. 2 odst. 1 Prováděcího rozhodnutí Rady (EU) 2022/382 ze dne 4. března 2022, kterým se stanoví, že nastal případ hromadného přílivu vysídlených osob z Ukrajiny ve smyslu článku 5 směrnice 2001/55/ES, a kterým se zavádí jejich dočasná ochrana (dále jen „prováděcí rozhodnutí“) ve spojení s čl. 5 směrnice Rady 2001/55/ES ze dne 20. července 2001 o minimálních normách pro poskytování dočasné ochrany v případě hromadného přílivu vysídlených osob a o opatřeních k zajištění rovnováhy mezi členskými státy při vynakládání úsilí v souvislosti s přijetím těchto osob a s následky z toho plynoucími (dále jen „směrnice o dočasné ochraně“), nebylo s ohledem na individuální okolnosti řádně přezkoumáno a posouzeno. Tímto postupem se žalovaný rovněž dopustil porušení základních zásad činnosti správních orgánů, zejména zásady proporcionality a ochrany legitimního očekávání podle § 2 odst. 4 zákona č. 500/2004 Sb., správní řád (dále jen „správní řád“).
3. Ke skutkovým okolnostem případu žalobce uvedl, že do února roku 2022 trvale pobýval na Ukrajině, kde měl rodinné, ekonomické a sociální zázemí. Vlivem bezprostřední hrozby invaze vojsk Ruské federace na území Ukrajiny byl žalobce dne 8. 2. 2022 vysídlen na území ČR, kde mu byla dne 23. 6. 2023 udělena dočasná ochrana. Žalobce se poté přesídlil do Polska. Dne 18. 2. 2026 žalobce znovu požádal o udělení dočasné ochrany v ČR. Jeho žádost byla na místě posouzena jako nepřijatelná podle § 5 odst. 1 písm. b) Legis Ukrajina.
4. Žalobce měl za to, že žaloba je v dané věci přípustná. K tomu žalobce poukázal na rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 1. 4. 2025, č. j. 5 Azs 273/2023-27.
5. Žalobce nezpochybňoval, že byl vysídlen ze země původu dne 8. 2. 2022, tj. před zahájením válečného konfliktu na území Ukrajiny. Žalobce však měl za to, že se s ohledem na to, že byl ke dni 24. 2. 2022 trvale usazen na Ukrajině a měl zde těžiště svého rodinného, společenského, ekonomického i kulturního života, na něj vztahuje § 3 odst. 1 Legis Ukrajina ve spojení s čl. 2 odst. 1 písm. a) prováděcího rozhodnutí. K tomu žalobce odkázal na rozsudek Krajského soudu v Plzni ze dne 13. 3. 2025, č. j. 55 A 58/2024-50.
6. Zdůraznil, že žalovaný jeho právní postavení vysídlené osoby požívající dočasné ochrany v minulosti reflektoval a nerozporoval a v období od 23. 6. 2023 do 31. 3. 2024 mu udělil oprávnění k pobytu na území ČR ve formě dočasné ochrany. Teprve v souvislosti s podáním nové žádosti dne 18. 2. 2026 byl žalobce, pro něj překvapivě a současně v rozporu s předchozí praxí žalovaného, z poskytnutí dočasné ochrany vyloučen z důvodu jeho pobytu mimo území Ukrajiny dne 24. 2. 2022. Takový postup dle žalobce odporuje principu proporcionality a zásadě ochrany legitimního očekávání podle § 2 odst. 4 správního řádu.

Shodu s prvopisem potvrzuje M. S.

II. Vyjádření žalovaného k podané žalobě

7. Žalovaný navrhl žalobu zamítnout.
8. Uvedl, že žalobce ke dni 24. 2. 2022 na území Ukrajiny nepobýval. Z otisků hraničních razítek o vstupech a výstupech na území členských států EU v cestovním dokladu žalobce vyplývá, že žalobce vstoupil na území členských států Schengenského prostoru dne 8. 2. 2022 a od té doby toto území neopustil.
9. Tvrdil, že z čl. 2 písm. c) směrnice o dočasné ochraně je patrné, že se vztahuje pouze na osoby, které zemi původu opustily, respektive „musely opustit“ v důsledku situace, která v této zemi nastala a v důsledku jejího trvání se do ní nemohou bezpečně a na trvalo vrátit. Jedná se například o osoby, které opustily zemi původu v důsledku probíhajícího ozbrojeného konfliktu. Za osobu vysídlenou je tedy možné považovat pouze tu osobu, která zemi původu opustila v důsledku situace, která v této zemi nastala. Mezi situací v zemi původu a jejím opuštěním tedy musí existovat příčinná souvislost, tedy jinými slovy situace v zemi původu musí být důvodem, pro který daná osoba tuto zemi opustila. Jedině tak může být pro účely směrnice o dočasné ochraně považována za osobu vysídlenou, která má nárok na poskytnutí dočasné ochrany. Aby bylo možno určitou osobu považovat za osobu vysídlenou, nepostačuje, že se tato osoba nemůže bezpečně a trvale vrátit do země původu kvůli tamní situaci, ale je především nutné, aby tato situace byla důvodem, proč zemi původu vůbec opustila. V případě žalobce popsaná příčinná souvislost dána není, neboť žalobce opustil Ukrajinu nikoliv v důsledku probíhajícího ozbrojeného konfliktu, ale již dříve a z jiných důvodů.
10. Totéž plyne i z dokumentu vypracovaného Komisí EU a nazvaného „*Operační pokyny k provádění prováděcího rozhodnutí Rady 2022/382, kterým se stanoví, že nastal případ hromadného přílivu vysídlených osob z Ukrajiny ve smyslu článku 5 směrnice 2001/55/ES, a kterým se zavádí jejich dočasná ochrana*“ (dále jen „operační pokyny“). Jde o sdělení Komise č. 2022/C 126 I/01.
11. Uvedl, že je mu známo, že existují rozhodnutí soudů, která s odkazem na rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 7. 3. 2025, č. j. 5 Azs 72/2024-21, podmiňují uplatnění § 5 odst. 1 písm. b) Legis Ukrajina dlouhodobostí pobytu mimo území Ukrajiny. Měl však za to, že Nejvyšší správní soud své závěry formuloval ve skutkově odlišném případě. Navíc ve světle výše uvedeného je zřejmé, že do okruhu osob, na něž se vztahuje prováděcí rozhodnutí, mohou náležet pouze ti cizinci, kteří se fyzicky nacházeli přede dnem 24. 2. 2022 na Ukrajině, protože jinak by příčinou opuštění Ukrajiny nemohly být události dne 24. 2. 2022. Tato úvaha je navíc v souladu s operačními pokyny.
12. Závěrem upozornil, že v minulosti nárok žalobce na udělení dočasné ochrany nerozporoval, když mu dne 23. 6. 2023 udělil oprávnění k pobytu na území ČR ve formě dočasné ochrany. Žalobci však bylo toto oprávnění k pobytu uděleno ze zcela jiného důvodu, a sice za účelem sloučení rodiny. Žalobce totiž v té době byl rodinným příslušníkem ukrajinského státního příslušníka pobývajícího na území Ukrajiny před 24. 2. 2022, který má rovněž na udělení dočasné ochrany nárok ve smyslu čl. 2 odst. 1 písm. c) prováděcího rozhodnutí. Z informací dostupných žalovanému z Cizineckého informačního systému a z jeho úřední činnosti však vyplývá, že syn žalobce, se kterým byl žalobce touto udělenou dočasnou ochranou sloučen, již v ČR nepobývá, což znamená, že tento titul pro udělení dočasné ochrany žalobci již odpadnul. Žádost o udělení dočasné ochrany ze dne 18. 2. 2026 tak již byla žalobcem podána z jiného důvodu.

13. Dále žalovaný poukázal na to, že udělená dočasná ochrana ze dne 23. 6. 2023 nebyla žalobci prodloužena jeho vlastním zaviněním, neboť se ve stanovené lhůtě nedostavil na pracoviště OAMP za účelem jejího prodloužení. Dle žalovaného tato skutečnost vede k závěru, že argumentace žalobce spočívající v nutnosti udělení dočasné ochrany jakožto jediného prostředku ochrany před situací vzniklou invazí vojsk Ruské federace není příliš důvěryhodná. I skutečnost, že žalobce se byl schopen po relativně dlouhé časové období (30. 9. 2024 – 18. 2. 2026) pohybovat po území EU bez udělené dočasné ochrany, svědčí o tom, že dočasná ochrana v případě žalobce nepředstavuje jediný nepostradatelný prostředek, kterým lze dosáhnout legálního pobytu na území EU.

III. Posouzení žaloby Městským soudem v Praze

14. Městský soud v souladu s § 82 a násl. zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „s. ř. s.“), přezkoumal popsany skutkový děj. Vycházel přitom ze skutkového a právního stavu ke dni svého rozhodnutí (§ 87 odst. 1 s. ř. s.).
15. Soud ve věci rozhodl bez nařízení jednání podle § 51 odst. 1 s. ř. s., neboť žalobce i žalovaný s tímto postupem souhlasili, resp. nevyjádřili nesouhlas s rozhodnutím věci bez nařízení jednání. Veškeré podklady a listiny, z nichž soud vycházel a jichž se dovolávaly i procesní strany ve svých podáních, jsou obsaženy v žalobcem i žalovaným doložených písemnostech, které byly oběma stranám předem známy, a nebylo navrženo provedení dalších důkazních prostředků.
16. Úvodem soud uvádí, že žaloba v této věci je přípustná, jelikož SDEU ve věci *Krasiliva* dovodil, že čl. 47 Listiny základních práv EU vyžaduje, aby osoba žádající o dočasnou ochranu ve smyslu směrnice o dočasné ochraně měla přístup k účinné soudní ochraně. V kontextu řečeného je tudíž § 5 odst. 2 Legis Ukrajina rozporný s čl. 47 Listiny základních práv EU, soud proto neaplikoval soudní výluky dle uvedeného ustanovení.
17. Žaloba je důvodná.
18. Podle § 3 odst. 2 Legis Ukrajina *Ministerstvo vnitra nebo Policie České republiky dále, je-li účinné rozhodnutí Rady Evropské unie podle § 1 odst. 1 písm. a), uděluje dočasnou ochranu cizinci, který doloží, že*
- a) *byl ke dni uvedenému v rozhodnutí Rady Evropské unie podle § 1 odst. 1 písm. a) držitelem platného povolení k trvalému pobytu na území Ukrajiny a*
 - b) *jeho vycestování do státu, jehož je státním občanem, nebo části jeho území, anebo v případě osoby bez státního občanství do státu nebo části jeho území jeho posledního trvalého bydliště před vstupem na území Ukrajiny, není možné z důvodu hrozby skutečného nebezpečí podle § 179 odst. 2 zákona o pobytu cizinců na území České republiky.*
19. Podle § 5 odst. 1 písm. b) Legis Ukrajina *žádost o udělení dočasné ochrany je nepřijatelná, jestliže je podána cizincem, který není uveden v § 3.*
20. Soud konstatuje, že žalovaný nezjistil skutečný stav věci, o němž nejsou důvodné pochybnosti. Správní spis sice obsahuje fotokopii cestovního pasu žalobce, z níž plyne, že žalobce v průběhu let 2017 až 2022 opakovaně překračoval hranice Ukrajiny a sousedních států, přičemž naposledy tak učinil dne 8. 2. 2022. Z těchto údajů však nelze nikterak dovodit, že žalobce dlouhodobě pobýval v zahraničí s trvalým úmyslem a přesunul těžiště

svých životních zájmů z Ukrajiny na jiné území. Rozhodnou skutkovou okolností pro závěr žalovaného, že žalobce není osobou ve smyslu § 3 Legis Ukrajina rovněž není, že z území Ukrajiny vycestoval dne 8. 2. 2022, protože byť se žalobce v okamžiku vypuknutí ozbrojeného konfliktu skutečně nenacházel fyzicky na Ukrajině, tato skutečnost nic nevypovídá o úmyslu žalobce uvedeného dne vycestoval z území Ukrajiny a přesunout těžiště svých životních zájmů mimo území Ukrajiny.

21. Z pouhého vycestování žalobce z území Ukrajiny dne 8. 2. 2022 nelze dovozovat záměr žalobce přesunout těžiště svých životních zájmů z území Ukrajiny. Ostatně z cestovního pasu žalobce vyplývá, že žalobce v minulosti opakovaně vyjížděl do zahraničí a následně se vracel zpět. V této souvislosti je proto na tuto věc použitelná judikatura Nejvyššího správního soudu k aplikaci § 3 Legis Ukrajina (např. rozsudek ze dne 7. 3. 2024, č. j. 5 Azs 72/2024-21), která vyvrací závěr, že pouhá existence víza či povolení k dlouhodobému pobytu v jiné zemi automaticky znamená nesplnění podmínky dle § 3 odst. 1 Legis Ukrajina, resp. čl. 2 odst. 1 prováděcího rozhodnutí. Z uvedené judikatury vyplývá, že je nutné zkoumat individuální skutkové okolnosti a aktivní využívání pobytového oprávnění. Povinnost prokázat, že žadatel není osobou dle § 3 odst. 1 Legis Ukrajina, leží na žalovaném, pokud mu vyvstanou pochybnosti. Uvedenou judikaturu je třeba vztáhnout rovněž na vycestování žalobce cca 14 dnů před zahájením ozbrojeného konfliktu, na což přitom nemají vliv případné prameny *soft law* tvrdící opak (viz odkaz žalovaného na operační pokyny).
22. Soud dále poukazuje na rozsudek SDEU ve věci *Krasiliva* a navazující judikaturu Nejvyššího správního soudu (např. rozsudky ze dne 1. 4. 2025, č. j. 5 Azs 273/2023-27, a ze dne 3. 4. 2025, č. j. 1 Azs 174/2024-42), z níž plyne, že žalovaný má žádosti o dočasnou ochranu projednat věcně, nikoli je odmítnout a vrátit, má-li pochybnosti o splnění podmínek. Žadatel musí mít možnost se k věci vyjádřit a vyvrátit pochybnosti, což nelze učinit přímo na místě při podání žádosti.
23. V nynější věci žalovaný neověřil míru kontaktu žalobce s Ukrajinou ani s jinými státy a nevyzval jej k součinnosti, resp. pouze na základě skutečnosti, že žalobce dne 8. 2. 2022 vycestoval z Ukrajiny mechanicky uzavřel, že žalobce není osobou ve smyslu § 3 Legis Ukrajina. Městský soud v Praze přitom již vyřkl v rozsudku ze dne 22. 9. 2025, č. j. 10 A 109/2025-35, že mechanický přístup žalovaného k naplnění podmínek § 3 Legis Ukrajina není souladný s právem, pro žalovaného proto nejsou závěry tohoto rozsudku nikterak nové. Postup žalovaného je proto nejen v rozporu se zásadou materiální pravdy (§ 3 správního řádu), ale také v rozporu s principem loajální spolupráce a ohledu na ostatní státní orgány.
24. Soud proto uzavírá, že žalovaný nedoložil, že žalobce nesplňuje podmínky dle § 3 Legis Ukrajina, a nebyl oprávněn žalobci sdělit, že jeho žádost o dočasnou ochranu byla nepřijatelná.
25. Za uvedené situace by bylo předčasné zabývat se ostatními tvrzeními žalobce.

IV. Závěr a rozhodnutí o nákladech řízení

26. Na základě shora uvedeného soud dospěl k závěru, že žaloba je důvodná, a uvedený zásah žalovaného byl nezákonný. Zároveň soud zakázal žalovanému, aby pokračoval v porušování práva žalobce na podání žádosti o dočasnou ochranu, a přikázal mu, aby obnovil stav před sdělením žalobci, že jeho žádost o dočasnou ochranu byla nepřijatelná.

27. V dalším řízení žalovaný bude vycházet z toho, že pro případné posouzení žádosti jako nepřijatelné musí prokazatelně zjistit a doložit, že žalobce v době vypuknutí ozbrojeného konfliktu mezi Ruskem a Ukrajinou pobýval v zahraničí s úmyslem trvalého pobytu a současně nedisponoval skutečnou vazbou na Ukrajinu. Tyto skutečnosti je žalovaný povinen ověřit v rámci správního řízení, v němž bude mít žalobce možnost reagovat na skutkové i právní závěry žalovaného. Tento postup odpovídá právním závěrům rozsudků Nejvyššího správního soudu ze dne 1. 4. 2025, č. j. 5 Azs 273/2023-27, ze dne 3. 4. 2025, č. j. 1 Azs 174/2024-42, a ze dne 3. 4. 2025, č. j. 1 Azs 336/2024-42.
28. Poněvadž soud rozhodl ve věci samé, nerozhodoval již o návrhu žalobce na vydání předběžného opatření, neboť ten se stal bezpředmětným.
29. O náhradě nákladů řízení soud rozhodl podle § 60 odst. 1 s. ř. s., podle něhož má účastník, který měl ve věci plný úspěch, právo na náhradu nákladů řízení před soudem, které důvodně vynaložil, proti účastníkovi, který ve věci úspěch neměl. Ve věci měl plný úspěch žalobce, soud proto uložil žalovanému povinnost zaplatit žalobci ve stanovené lhůtě náhradu nákladů řízení. Náklady žalobce představují náklady související se zastoupením žalobce advokátem. Ty jsou tvořeny jednak odměnou za dva úkony právní služby (převzetí zastoupení a sepsání žaloby), přičemž sazba odměny za jeden úkon právní služby činí dle advokátního tarifu – vyhlášky č. 177/1996 Sb., ve znění od 1. 1. 2025, částku 4 620 Kč (§ 6 odst. 1, § 7 a § 9 odst. 4 písm. d) cit. vyhlášky). Náklady právního zastoupení žalobce jsou dále tvořeny dvěma paušálními částkami ve výši 450 Kč (§ 13 odst. 4 cit. vyhlášky) a částkou 2 130 Kč odpovídající dani z přidané hodnoty, kterou je advokát povinen z odměny za zastupování a z náhrad odvést podle zákona č. 235/2004 Sb., o dani z přidané hodnoty (§ 57 odst. 2 s. ř. s.). Celková výše nákladů, které žalobkyni v tomto řízení vznikly, činí 12 270 Kč. Soud proto uložil žalovanému povinnost zaplatit žalobci náhradu nákladů řízení v této výši, a to ve stanovené lhůtě do rukou zástupce žalobce advokáta Mgr. Petra Václavka.

Poučení:

Proti tomuto rozhodnutí lze podat kasační stížnost ve lhůtě dvou týdnů ode dne jeho doručení. Kasační stížnost se podává ve dvou (více) vyhotoveních u Nejvyššího správního soudu, se sídlem Moravské náměstí 6, Brno. O kasační stížnosti rozhoduje Nejvyšší správní soud.

Lhůta pro podání kasační stížnosti končí uplynutím dne, který se svým označením shoduje se dnem, který určil počátek lhůty (den doručení rozhodnutí). Připadne-li poslední den lhůty na sobotu, neděli nebo svátek, je posledním dnem lhůty nejblíže následující pracovní den. Zmeškání lhůty k podání kasační stížnosti nelze prominout.

Kasační stížnost lze podat pouze z důvodů uvedených v § 103 odst. 1 s. ř. s. a kromě obecných náležitostí podání musí obsahovat označení rozhodnutí, proti němuž směřuje, v jakém rozsahu a z jakých důvodů jej stěžovatel napadá, a údaj o tom, kdy mu bylo rozhodnutí doručeno.

V řízení o kasační stížnosti musí být stěžovatel zastoupen advokátem; to neplatí, má-li stěžovatel, jeho zaměstnanec nebo člen, který za něj jedná nebo jej zastupuje, vysokoškolské právnické vzdělání, které je podle zvláštních zákonů vyžadováno pro výkon advokacie.

Soudní poplatek za kasační stížnost vybírá Nejvyšší správní soud. Variabilní symbol pro zaplacení soudního poplatku na účet Nejvyššího správního soudu lze získat na jeho internetových stránkách: www.nssoud.cz.

Shodu s prvopisem potvrzuje M. S.

Praha 1. dubna 2026

Pavla Klusáčková v.r.
samosoudkyně

Shodu s prvopisem potvrzuje M. S.